

TYÖRYHMÄN KOKOUS 3/2011 (kokous 36)

Aika: Keskiviikko 20.4.2011, klo 9–11

Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone K01 (Kuukkeli)

Läsnä: Timo Tanninen , ympäristöministeriö (pj.)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö
Pekka Salminen, ympäristöministeriö
Heikki Toivonen, Suomen ympäristökeskus
Klemetti Näkkäläjärvi, Saamelaiskäräjät
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö/KEO
Anita Jansson, ulkoasiainministeriö/KEO
Leena Penttinen, MTK
Jouni Lind, EK
Hanna Hämäläinen, Työ- ja elinkeinoministeriö
Tuula Säämänen, Liikennevirasto
Suvi Raivio, Mestäteollisuus ry
Lotta Ruokanen, Allianssi ry
Erkki Hallman, Metsähallitus
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Leif Schulman, Helsingin yliopisto/Luonnontieteellinen keskusmuseo
Martina Reinikainen, Natur och miljö
Ilpo Kuronen ja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (8.3.2010) pöytäkirja hyväksyttiin. Pöytäkirjan alaviite on päivitettävä niin että se vastaa kokouksen pidettyä kokousta.

3. Ajankohtaiset asiat

Sihteeri Marina von Weissenberg kertoi seurantaryhmän kokoonpanon muutoksista. Jouni Lind, EK (jäsen) ja Suvi Raivio Metsäteollisuudesta (pysyvä asiantuntija) toivottiin tervetulleiksi. MTK nimeää uuden pysyvän edustajan Johanna Ikävalon sijaan.

Puheenjohtaja Timo Tanninen kertoi muita ajankohtaisia asioita:

- Eduskunta hyväksyi lain Sipoonkorven kansallispuistoksi täysistunnossaan 2.3.2011. Sipoonkorvesta tulee näin Suomen 36. kansallispuisto. Sipoonkorpi on jo nyt tärkeä virkistysalue, ja sen luontoarvot ovat kansainvälisesti ainutlaatuiset. Kansallispuistojen hoidosta vastaava Metsähallitus aloittaa Sipoonkorven hoidon ja käytön suunnittelun perustamispäätöksen jälkeen syksyllä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

- Uusi Selkämeren kansallispuisto eli Suomen 37. kansallispuisto on maamme suurin Itämeren suojelualue ja ensimmäinen varsinaisia vesialueita ja meren pohjaa suojele-va puisto. Pinta-alaltaan Selkämeri on neljänneksi suurin kansallispuisto Suomessa. Kansallispuisto perustettiin 8.3. eduskunnan päätöksellä.

Keskusmuseon johtaja Leif Schulman (HY/LTKM) kertoi, että rakenteellisia uudistuksia ollaan tekemässä yliopistossa ja OKM on pyytänyt uudistusesityksiä 31.5.2011 mennessä.

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Klemetti Näkkäläjärvi kertoi, että Art 8j:n loppuseminaari järjestetään tiistaina 7.6.2010, klo 9-12. Kutsu tilaisuuteen tulossa sähköpostitse.

4. Toimintasuunnitelma uhanalaisten luontotyyppien tilan parantamiseksi (Pekka Salminen, YM)

Luonnonsuojeluvalvoja Pekka Salminen (YM) esitteli toimintasuunnitelmaa uhanalaisten luontotyyppien tilan parantamiseksi. Toimintasuunnitelman pääkohdat, suunnitelman vaikutukset, suunnitelman mahdollisuudet ja toimeenpanon edellytykset käytiin läpi. Työryhmän toimintasuunnitelmaehdotus oli esitelty BD-seurantaryhmälle 3.12.2010 ja työ valmistui 16.12.2010. Tämän jälkeen YM lähetti suunnitelman lausuntokierrokselle keskeisille toimijoille ja sidosryhmille. Lausuntoja saatiin runsaasti 50 kpl.

Valtaosa lausunnonantajista pitää toimintasuunnitelmaehdotusta ansiokkaana työnä sekä kannattaa sen päätavoitetta ja toimenpidelinjauksia. Eniten kommentteja esitettiin lainsäädäntöä, hallintoa ja ohjausta sekä talouskäytössä olevien alueiden käyttöä ja hoitoa koskevista ehdotuksista. Todettiin, että suunnitelma edistää monia jo olemassa olevia hankkeita tai suunnitelmia. Voimavarojen puute nousi keskeiseksi haasteeksi. Sektorivastuuperiaate tulisi noudattaa myös voimavarojen takaamiseksi. Kuntien ja paikallistason rooliin kiinnitettiin huomiota suunnitelman toteutuksessa.

Toimintasuunnitelmaa on soveltuvin osin täydennetty ja tarkistettu lausuntojen perusteella. Ehdotettiin, että toimintasuunnitelman viimeistelty versio julkaistaan sekä nettiversiona että painatussa muodossa 300 kpl. Päätettiin myös, että laaditaan yhteenveto jossa kärjet ja pääviestit löytyvät. MMM Johanna Niemivuo-Lahti kiinnitti huomiota suostrategian ja toimintasuunnitelman välisestä suhteesta; toimintasuunnitelmassa jotkin soita koskevat linjaukset menevät suostrategiassa yhteisesti sovittuja linjauksia pidemmälle. YM Ilkka Heikkinen totesi, ettei MMM:n suostrategia ole ohjaava asiakirja tähän ja toivoi että kiinnitetään huomiota siihen, että mitkä ovat ne isot asiat jotka tulisi nostaa BD-strategiaan. Pekka Salmisen esitys liitteenä.

5. Suomen kansallisen vieraslajistrategian esittely (Johanna Niemivuo-Lahti, MMM)

Ympäristöylitarkastaja Johanna Niemivuo-Lahti (MMM) esitteli Suomen kansallisen vieraslajistrategian. Esitys liitteenä. Strategian keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat:

Visio

- Suomessa olevien ja Suomeen mahdollisesti saapuvien haitallisten vieraslajien aiheuttama riski on minimoitu.

Toiminta-ajatus

- Suomessa esiintyvät vieraslajit ja niiden aiheuttamat haitat tunnistetaan ja toteutetaan kattavasti torjuntatoimet. Suomeen luodaan vuoteen 2020 mennessä järjestelmä, jonka avulla hallitaan Suomeen saapumassa olevien vieraslajien aiheuttamia ongelmia.

Tarkoituksena on käytännössä

- lisätä tietoisuutta
- määritellä vastuut ja toimet
- varautua ilmastonmuutoksen lisäuhkiin
- kehittää yhteistyötä.

Työryhmä sopi määritelmistä 1) haitallinen vieraslaji sekä 2) tarkkailtava tai paikallisesti haitallinen vieraslaji.

Toimenpide-ehdotuksia ovat mm.

- Saatetaan vieraslajeja koskeva lainsäädäntö kattavaksi.

- Perustetaan lautakunta huolehtimaan vieraslajeja koskevien toimien seurannoista ja edistymisestä.
- Perustetaan vieraslajiportaali sisältäen mm. tietosivut lajeista ja tietoa vieraslajien torjunnasta.

Työn saavutuksia

- CBD:n 2020 strategisen suunnitelman tavoite 9; osa tavoitteesta jo toteutunut ja keinot olemassa toteuttaa loput.
- Kansallinen "Luonnon puolesta -ihmisen hyväksi" -strategia ja –toimintaohjelma; toimenpide 84) Laaditaan biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen edellyttämä vieraslajeja koskeva kansallinen strategia ja toimenpidesuunnitelma, sekä muut vieraslajeja koskevat tavoitteet 83) kansainvälinen kauppa, 85) tutkimus ja seuranta, 86) tiedotusmateriaali, 87) laivojen painolastivedet ovat pääsääntöisesti toteutuneet.

Lausuntokierros strategiaehdotuksesta on käynnissä 1.6.2011 saakka ja lausuntopyyntö on toimitettu 116 taholle. Syksyllä ehdotus viimeistellään kansalliseksi vieraslajistrategiaksi.

Useat tahot kiittivät MMM:ä ja kaikkia tähän osallistuneita hyvästä, mittavasta ja arvokkaasta työstä. SLL totesi, että Suomeen tarvitaan erillistä vieraslajilakia, päätoimista pääsihteeriä vieraslajilautakuntaan sekä starttirahaa toimenpiteiden käynnistämiseksi. LTKM totesi, että hieno työ, mutta vieraslajeista tiedämme edelleen liian vähän ja tarvetta on vieraslajeihin kohdenne- tulle tutkimustoiminnalle. Tiedonkeruu vieraslajeista on tärkeää, ja ehdotetun vieraslajipor- taalin ei pidä olla erillään muusta lajeja koskevasta tiedosta. Mitä ehdotetut vieraslajitoimet tule- vat maksamaan, on vielä epäselvää. Vieraslajeja varten tarvitaan oma tutkimusohjelma, joko SA:n tai ministeriöiden vetämänä.

6. Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian ja toimintaohjelman 2006-2016 päivittäminen (Ilkka Heikkinen, YM)

Luonnonsuojelujohtaja Ilkka Heikkinen (YM) esitteli strategian ja toimintaohjelman tähän mennessä tehtyä työtä sekä otakantaa.fi:n tulokset. Otakantaa.fi –palvelussa ollut kaikille avoin kysely tavoitteena pohjustaa luonnon monimuotoisuuden strategian ja toimintaohjelman tarkistusta. Julkinen keskustelu on ollut myönteinen ja kokemukset kannustavia. Tämä oli en- simmäinen kerta kuin YM hyödynsi näin laaja-alaista julkista keskustelua. Tiedottaja Katja Huumo (YM) kertoi, että kaikkiaan 204 kommenttia otakantaa.fi tullut ja blogeihin lisäksi 26 suora kommenttia. Aineisto toimitetaan YM:ssä jatkokäsittelyä varten, ja toteuttamiskelpoi- sin ehdotus palkitaan. Aineisto hyödynnetään tulevassa työpajassa 23.5.2011. Luonnon kirjo – uutiskirjeessä kerrotaan myös strategiatyöstä.

Työpaja luonnon monimuotoisuusstrategian tarkistamisesta pidetään 23.5.2011 klo 9.30-16.30 ympäristöministeriössä. Kutsut asiantuntijoille ovat lähteneet ja jaettiin myös seurantaryhmän jäsenille tiedoksi. Tilaisuudessa keskustellaan ja tehdään ehdotuksia Suomen luonnon moni- muotoisuuden strategian ja toimintaohjelman 2006-2016 tarkistamiseksi. Työpajassa keskus- telemme työryhmässä, jotka muodostetaan Nagoyan strategisen suunnitelman viiden päämää- rän mukaan;

- Kohti valtavirtaa
- Luonnonvarojen kestävä käyttö
- Suojellaan riittävästi
- Huomio hyötyyn
- Toimintaedellytykset turvataan.

Ryhmätöitä pohjustetaan lyhyillä alustuksilla, mutta pääpaino on asiantuntijoiden välisillä keskusteluilla. SYKE valmistelee aineistoa, joka lähetetään ennen työpajaa ilmoittautuneille. Työtapana lyhyet toimeksiannot ja kaksi ryhmätyötä viidessä ryhmässä. Ryhmätyö 1, Strate- gia ja ryhmätyö 2, Toimintaohjelma. Vastuuhenkilöiden järjestäytymiskokous pidetään ennen työpajaa. Pyydettiin eri ministeriöitä toimittamaan vastuuhenkilöt sekä strategian osalta (yksi vastuuhenkilö/ministeriö) että toimintaohjelman eri aihealueiden osalta Ilkalle 9.5 mennessä. Työpajan aineisto tulee jakoon 16.5. Vaikutusten arviointia ruvetaan suunnittelemaan työpä-

jan jälkeen. Ilkka totesi myös, että saamelaiskäräjien kannanotto koskien kansallisen biodiversiteettistrategian uudistamista tullaan huomioimaan. Kannanotto jaettiin työryhmälle. Ilkka Heikkisen esitys 20.4.2011 liitteenä.

7. Muita asioita

Sihteeri Marina von Weissenberg kertoi Kuntien arvokkaat luontotyypit –kirjekampanjan tavoitteista lyhyesti. Ministerit Lehtomäki, Vapaavuori, Sjögren ja SYKE Kauppi sekä Mäki-Lohiluoma Kuntaliitosta olivat maaliskuun 30. päivä lähettäneet tietopaketin kuntiin. YM:n ja SYKEN tiedottivat yhdessä kirjekampanjasta 6.4. Palaute on ollut myönteinen ja todettiin, että paikallistason huomioiminen on tuonut positiivista palautetta tähän. Kuntakohtaisia tietolehtiä on pyydetty lisää ympäristötoimittajilta, paikallisia juttunäkökulmia varten. On todettava, että kuntakohtaisesti räätälöityä aineistoa ei ole, mutta että ELY keskuksat voivat varmasti tarvittaessa auttaa tässä. Myös lisäaineistoa kuten julisteiden ja kuvien perään on kysytty. Tälle saralle olisi lisäkysyntää ja yhteistyön mahdollisuudet hyvät.

Sihteeri kertoi, että kv. biodiversiteettityöryhmä asetetaan uudelleen. YM lähettää viimeispöytäkirjan piakkoin. Työryhmän määräaika meni umpeen 31.12.2010.

8. Seuraavat kokoukset

BD-seurantaryhmän kokoukset kesällä 2011 ovat:

- **keskiviikkona 1.6. klo 9-11 (YM)**
- **tiistaina 21.6 klo 9-11 (YM)**

Mikäli edellä mainitut ajat eivät sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) päätti kokouksen klo 11.15

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marina von Weissenberg

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.